

WARUNKI PRENUMERATY:
Miesięcznie z odbiorem na
miejscu zł. 2.25. Z odnośnikiem
do domu zł. 3.00. Z przesyłką
pocztową zł. 3.00. Zagranicą
zł. 5. — Cena pojedynczego
numeru u sprzedawców gr. 10.

SŁOWO

CENY OGŁOSZEŃ: Przed tek-
stem 40 gr. za wiersz min., na-
destlane i w tekście 30 gr., za
tekstem 20 gr., — tabelaryczne
50 pr. drożej, zagraniczne 100 pr.
Drobne ogłoszenia 10 gr. za
wyraz — Najmniejsze 1 zloty.

CZĘSTOCHOWSKIE

Dziennik polityczny, społeczny i literacki, poświęcony sprawom miasta Częstochowy i powiatu.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. N. Marji Panny Nr. 32. Tel. 30.

REDAKTOR PRZYJMUJE codziennie od godziny 10 — 11 i 15 — 16.

Rok 1. Nr. 147. ||

Czwartek 10-go września 1931 roku.

|| P.K.O. Nr. 307.955

Sądy doraźne w Polsce.

Od pewnego czasu w różnych czę-
ściach kraju zachodziły wypadki, zagra-
żające bezpieczeństwu publicznemu, ży-
ciu i mieniu obywateli. Działo to się nie
tylko na terenie Małopolski Wschodniej
w związku z napadami na pocztę w Tru-
skawcu, na ambulans pocztowy pod Pe-
czeniżnem, lecz i w wielu innych wy-
padkach, jak napady terrorystyczne i ban-
dyckie na terenie Pomorza i Zagłębia
Dąbrowskiego oraz zbrojne napady na uli-
cach Krakowa, Warszawy i innych
miast Polski. Wszystkie te objawy zdzi-
czenia pewnego elementu naszego spo-
łeczeństwa, a zwłaszcza wzrost przestę-
pczości, zmusiły władzę do ustanowienia
odnośnych rozporządzeń, któreby ukroci-
ły samowolę niektórych jednostek, zape-
wniając równocześnie bezpieczeństwo lu-
dności. W tym właśnie celu w Dzienniku
Ustaw ukazało się rozporządzenie
Rady Ministrów, wprowadzające na ob-
szarze całego państwa postępowanie do-
raźne przed sądami powszechnymi, prze-
widziane w rozporządzeniu Pana Prezy-
denta z dnia 19 marca 1928 r. o postę-
powaniu doraźnem.

Podkreślić należy, że po uzyskaniu
niepodległości, gdy plaga bandytyzmu
zaczęła się szerzyć w Polsce, zaprowa-
dżono sądy doraźne, co w stosunkowo
krótkim czasie uśmierzyło przestępczość.
Zadaniem państwa jest przede wszystkim
zapewnienie bezpieczeństwa oby-
watelom, zarówno zewnętrznemu, jak w-
ewnętrznyemu. Nie ulega wątpliwości, że
czasy ostatnie zaznaczyły się szeregiem
przestępstw i zbrodni, budzących słusz-
ne zaniepokojenie w społeczeństwie. Nie
trzeba daleko szukać, bo i na terenie na-
szego miasta, wypływające z rozluźnie-
nia więzów etycznych w mniej dyscy-
plinarnych przez kulturę duchową śro-
dowiskach, dają się zaobserwować setki
analogicznych wypadków.

W tych wypadkach zjawia się ko-
nieczność zastosowania dla powstrzyma-
nia przestępczości środków szczególnych,
których skuteczność służyłaby nietylko
dla celów wymierzania kary, ile głównie
i, przede wszystkim dla powściągnięcia
złych skłonności i zapobiegania występ-
kom. W danych wypadkach ten ostatni
cel niewątpliwie przysięcał rządowi
przy powzięciu decyzji wprowadzenia
postępowania doraźnego przy wymiarze
sprawiedliwości za szereg zbrodni, go-
dzących w całość dobra publicznego i
prywatnego obywateli, rabunku, podpa-
lenia itp., a zwłaszcza zamachów na
życie.

Nie chodzi tu więc o wprowadzenie
jakiejś nowej instytucji sądów doraźnych
z którym to terminem w umysłach star-
szego pokolenia kojarzą się sądy polowe
z czasów wojny, o przyspieszenie proce-
dury wymiaru sprawiedliwości, o bezpo-
średniość następstwa kary po przewinie-
niu, wreszcie o możliwość stosowania w
pewnych wypadkach i okolicznościach
surowego wymiaru kary.

Zasady postępowania doraźnego nor-
mują Rozporządzenie Prez. Rzeczypospo-
litej z dnia 19 marca 1931 r.

W myśl brzmienia art. 10-tego Roz-
porządzenia, władze bezpieczeństwa ob-
owiązane są bezzwłocznie zawiadomić pro-
kuratora Sądu Okręgowego o czynie prze-
stępczym, podlegającym postępowaniu
doraźnemu.

Od prokuratora też zależy decyzja
wiążąca co do środka zapobiegawczego
względem podejrzanego.

Zasadniczo podejrzanym zostaje decyzja
Sądu Grodzkiego lub sędziego śledczego
aresztowany i wraz z protokołem prze-
słuchania przesłany do dyspozycji proku-
ratora.

Sledztwa w postępowaniu doraźnem
niema. Dochodzenie przeprowadza bez-
pośrednio prokurator, lub władze poli-
cyjne.

Jest to bardzo wysokie uprawnienie
dane prokuratorowi.

Związany jest on tylko o tyle, że jak
głosi art. 18, akt oskarżenia musi być
wniesiony najpóźniej dnia dwudziestego
pierwszego po dniu ujęcia oskarżonego,
a dnia dziewięćdziesiątego po dniu po-
pełnienia przestępstwa.

Akt oskarżenia według art. 20 zawie-
ra tylko wniosek o rozpoznanie sprawy
w postępowaniu doraźnem. Uzasadnienie
aktu oskarżenia, wbrew przepisom Kod.
Post. Karn., odnośnie postępowania zwy-
czajnego, nie jest potrzebne.

Sprzeciw, przeciwko aktowi oskarże-
nia jest niedopuszczalny. Oskarżony nie
odpowiada z wolnej stopy; prokurator
musi wnieść o zaarrestowanie.

Sądem właściwym dla rozpoznawania
spraw w trybie doraźnym jest, według
art. 17, Sąd Okręgowy prezes którego
wyznacza 3 sędziów i tyluż zastępców
do sądenia tych spraw. Równocześnie
prezes wyznacza przewodniczącego z po-
śród sędziów.

Sąd doraźny nie musi obradować w
swej zwykłej siedzibie. Ten przepis ma
na względzie bezpieczeństwo Sądu swo-
bodę wyrokowania, głównie jeśli chodzi
o sprawy na tle politycznym, a wzmo-
cniiony jest przepisem pozwalającym żą-
dać przydzielenia Sądowi stosownej o-
chrony policyjnej, a nawet wojskowego
oddziału asystencyjnego.

Termin rozprawy głównej musi zostać
przez przewodniczącego ustalony w cią-
gu dwudziestu czterech godzin.

Oskarżony musi mieć obrońcę. Jeśli
niema obrońcy z wyboru, przewodniczą-
cy wyznacza obrońcę z urzędu.

Natomiast powództwo cywilne jest w
postępowaniu doraźnem niedopuszczalne,
co nie wyklucza możliwości dochodzenia
roszczeń w drodze zwykłego postępowania
cywilnego.

W stosunku do świadków mogą być
w myśl przepisów art. 22 użyte środki
nadzwyczajne, dla sprowadzenia ich i
zatrzymania w miejscu rozprawy, a to
dla nieprzewlekania jej, lub udaremnie-
nia przez niestawienie.

Wyrok zapada natychmiast po roz-
prawie i w ciągu 24 godzin po jego o-
głoszeniu musi zostać pisemnie uza-
sadniony. Wyroki i postanowienia Sądu
doraźnego nie ulegają zaskarżeniu. Na-
wet w razie wyroku śmierci prawo łaski
Prezydenta jest ograniczone.

O ile w postępowaniu zwykłym wy-
rok śmierci może zostać wykonany do-
piero po otrzymaniu decyzji Pana Prezy-
denta, o tyle w postępowaniu doraźnem
w ciągu 24 godzin po ogłoszeniu wyro-
ku śmierci musi on być wykonany.

Oczywiście nie odbiera to skazanemu
prawa zwrócenia się o łaskę do Prezy-
denta.

Wyrok Sądu musi zapaść jednomyśl-
nie, przycen przestępstwa, zagrożone
w postępowaniu zwykłym ciężkim wię-
zieniem, są karane przez Sąd doraźny
karą śmierci, a zagrożone inną karą —
karą 10 — 15 lat ciężkiego więzienia.

To ogromne powiększenie skali kar
tłumaczy się ogólnie przeznaczeniem po-
stępowania doraźnego, mającego na celu
odstraszanie, w razie silnego wzrostu
przestępczości.

Jak wiadomo, ostatnie rozporządzenie
wprowadza Sądy doraźne dla przestępstw
najcięższych, jako to: morderstwo, roz-
bój, uszkodzenie środków komunikacji,

wyrób i przechowywanie materiałów wy-
buchowych, zdrada stanu, a także pod-
żeganie i współudział w tych zbrodniach.

Tylko w wyjątkowych wypadkach
Sąd doraźny może złagodzić karę do bez-
terminowego ciężkiego więzienia, lub 5-ciu
tat ciężkiego więzienia.

W myśl art. 17 postępowanie doraź-
ne jest niedopuszczalne względem 1) o-
sób, niemających w chwili popełnienia
przestępstwa 17 lat, 2) osób obłożnie
chorych i kobiet brzemiennych, 3) wra-
zie niezachowania terminu dla wniesie-
nia aktu oskarżenia, a pozatem, 4) w ra-
zie braku jednomyślności Sądu co do
winy, 5) w razie wniosku prokuratora o
postępowanie zwyczajne i 6) w razie de-

cyzji Sądu, uznającego się niewłaściwym
do rozpoznawania danej sprawy.

Jeśli przestępca popełnił kilka prze-
stępstw, z których tylko jedno podpada
trybowi doraźnemu, to odpowiada przed
Sądem doraźnym tylko za to jedno prze-
stępstwo.

Sądom doraźnym podlegają tylko ści-
śle wymienione w rozporządzeniu prze-
stępstwa i tylko takie, które zostały po-
pełnione w czasie trwania mocy rozpo-
rządzenia o wprowadzeniu sądów doraź-
nych.

Postępowanie doraźne może być ogło-
szone w całym kraju, lub pewnych jego
częściach.

Nadmienić należy, że te przepisy o
postępowaniu doraźnem nie mają nic
wspólnego z postępowaniem doraźnem
w czasie stanu wyjątkowego lub wojen-
nego.

RADA LIGI NARODÓW.

Wybór wiceprzewodniczących. — Wielka mowa włoskiego ministra spr. zagr.

GENEWA. — Zgromadzenie Ligi Na-
rodów dokonało wyboru 6-ciu wicepre-
wodniczących w osobach pp. Brianda,
lorda Cecila, Yoshisawy, dr. Curtiusa, Ap-
ponyiego i delegata Kolumbji Restre.

W dyskusji generalnej pierwszym
mówcą był Grandi. Oświadczył on, że
Liga Narodów powinna pracować nietyl-
ko w zakresie czysto teoretycznych za-
gadnień, ale baczna uwagę zwracać na
rzeczywiste stosunki międzynarodowe.

Wychodząc z założenia, że Liga Na-
rodów jest organizacją młodą, Grandi
sprzeciwił się pomysłom jakiegokolwiek
głębszej jej reorganizacji. Omawiając
sprawę pokojowego załatwiania konflik-
tów międzynarodowych oraz sprawy roz-
brojenia i bezpieczeństwa, Grandi oświad-
czył, że skoro państwa znajdują się w
przededniu konferencji rozbrojeniowej,
trzeba szczerego oświadczenia każdej de-
legacji odnośnie tych problemów.

Według opinji Grandiego, estoja po-
koju musi być bezpieczeństwo, polegają-
ce na harmonijnem współdziałaniu przy
pokojowem załatwianiu konfliktów i o-
gólnem ograniczeniu zbrojeń. Dlatego też
warunkiem podstawowym jest zrzeczenie
się załatwiania konfliktów przy użyciu
siły oraz wyrównanie sił zbrojnych
państw do stanu minimalnego.

Pakt Ligi nakłada na wszystkich o-
bowiązek rozbrojenia się. Poza paktem
jednak należy stosować się do wymagań
życiowych. W ciągu tych ciężkich ostat-
nich dwudziestu lat wojen i kryzysów
cywilizacja została uratowana tylko dzie-
kiem genjuszowi kilku ludzi oraz zdolno-
ściom odpornym narodom. Dziś jednak
dla ochrony cywilizacji musimy uczynić
wspólny wysiłek konkretny.

Ludy wrogich sobie wzajemnie jesz-
cze wczoraj obozów wojennych dziś po-
dają sobie ręce, celem wspólnej obrony
zdobyczy naszej cywilizacji. Takim wy-
siłkiem poszczególnych państw winna Li-
ga Narodów dać swoją protekcję.

Mówiąc o zobowiązaniach finans-
wych, wypływających z wojny światowej,
Grandi powiedział:

— Stwórzmy państwom Europy po-
czucie spokoju, niech państwa silniejsze
dadzą to poczucie państwom mniej sil-
nym, a w tej samej chwili znikną róż-
nice polityczne i to, co nazywa się zbro-
jeniem gospodarczem. Zobaczymy, że
znikną wówczas barjery, które absurdal-
nie dzielią systemy gospodarcze narodów.
Zdaniem rządu włoskiego rozbrojenie jest
najlepszym środkiem, prowadzącym do
celu, którym jest zapewnienie pokoju. A
poto właśnie stworzono Ligę Narodów.

W lutym 1932 r. ma się zebrać Kon-
ferencja Rozbrojeniowa. Musimy naszym

narodom dać przykład dobrej woli przez
ograniczenie zbrojeń, przez zawarcie na-
tychmiast ogólnych układów między
państwami, zobowiązującymi się do za-
niechania nowych zbrojeń.

Jeżeli problem zobowiązań finans-
wych, wynikających z wojny, poddany
będzie nanowo dyskusji, to należy ko-
niecznie uczynić go przedmiotem roko-
wań pomiędzy państwami bezpośrednio
zainteresowanymi.

Grandi zakończył wezwaniem do po-
pieranja współpracy państw, nawet nie-
będących członkami Ligi Narodów.

Rada Ligi współczuje Chinom.

GENEWA. Na popołudniowym posie-
dzeniu Rady Ligi Narodów rozpatrywa-
no, poddany przez Anglję wniosek, ce-
lem zmanifestowania współczucia całe-
go świata dla powodzian chińskich.
Wniosek został przyjęty jednogłośnie. Z
kolei przemawiali delegaci Holandji i Es-
tonji, którzy postawili wniosek odno-
wienia mandatu Komisji paneuropejskiej.

Polacy w Radzie Ligi Narodów.

GENEWA. Miejsca polskie w komi-
sjach Ligi Narodów, podzielono jak na-
stępuje: do komisji pierwszej — dla za-
gadnień prawnych jako delegat wszedł
mec. Rundstein i jako zastępca radca
Kulski; do komisji drugiej — dla zagad-
nień technicznych — sen. Targowski ja-
ko delegat i jako zastępca radca Roman;
do komisji trzeciej — dla spraw rozbro-
jenia — jako delegat min. Sokal i jako
zastępca pp. Szelagowska, radca Gwiaz-
dowski i radca Komarnicki; do komisji
czwartej — dla spraw budżetowych i
organizacyjnych — min. Modzelewski i
min. Szumlakowski; do komisji piątej —
dla spraw społecznych i humanitarnych
min. Chodźko i p. Szelagowska; jako de-
legaci weszli — min. Zaleski, min. So-
kal i min. Szumlakowski oraz jako za-
stępcy — min. Muehlstein i nac. Ra-
czyński.

Świetny wyczyn lotniczy kpt. Orlińskiego
w Ameryce.

NOWY JORK. — Tydzień lotniczy w
Cleveland został zakończony.

Pożegnalny popis Orlińskiego wypadł
świetnie, wywierając potężne wrażenie
na kilkudziesięciotysięczny tłum publi-
czności. Samolot polski w sferach facho-
wych oceniany jest nader przychylnie.

Płk. Filipowicz i kpt. Orliński powra-
cają wraz z płatowcami na statku „Koś-
ciuszko”.

